

Cijenjeni čitatelji,

Kad se prihvatim pisanja, a to ba i nije tako nešto, gornja dvoslovenica me redovito podsjeti da se obrađam nekome koga dobro poznajem. Čini mi se kao da je preda mnom istom ljenik s kojim se dobro razumijem. Kao da zajedno pripadamo istom klanu (nedajbove mafiji) ili pokretu čiji pripadnici razmišljaju na sličan način. Naravno, u pozadini je zajedništvo u nafti za koju smo se opredijelili.

O nafti ljudi razmišljaju na razne načine i iz različitih pretpostavki, prosuđujući je najviše s njezine ručne strane: kriminala, ubojstava, ratova i ekoloških katastrofa. Načesto je, međutim, mogućnost a i profesionalna dužnost da ocjeni doprinosa nafte prilemo cjelovitije, smještanjem njezine uloge ne samo u okvire razvoja tehnike i materijalne kulture, nego i opće kulture kao civilizacijskog dosega. Ako vam se ovo može činiti malo pretjeranim, utvrdimo bar da je nafta u najmanju ruku pripomogla razvoju kulture.

Zar bi ikad bili izgrađeni oni monumentalni vrtovi u drevnom Babilonu, koji se ubrajaju u sedam svjetskih čuda antike, da ondašnji arhitekti nisu iskoristili naftni bitumen kao hidroizolacijsko sredstvo kod gradnje. Grčki povjesničari prema asirsko-babilonskoj legendi tvrde da je te vrtove dala izgraditi lijepa asirska kraljica Semiramida. I premda njezina fizička ljepota nema veze s naftom, sva je prilika da su povjesničari u ovom slučaju uočili duhovne ljepote proizašle iz skladnog odnosa kreatora i njegovog djela. Ti su vrtovi sigurno bili toliko lijepog izgleda da bi se mogli promatrati kao stetski fenomen kulture.

I u starom Egiptu nafta je odigrala važnu ulogu, i to kod balzamiranja leševa. Prema Herodotu Egipćani su kao sredstvo za balzamiranje koristili bitumen ili bitumeve umatali u platnene ponjave natopljene naftom. Tako preparirane mumije održale su se do današnjih dana. Kamo smjestiti taj mumiološki postupak, u modu ili u muzeologiju? Stručnjaci British Museuma bit će sigurno kategorički u tvrdnji da je to kulturni čin prošliosti. Ljepotu nismo ovdje izrijekom spominjali, ali pitanje je kako bi reagirali muzejski stručnjaci. Oni imaju kriterije i za ovu vrstu ljepote.

Međutim, dileme nema ako povijesna zbivanja preskočimo za nekoliko tisućljeća i pogled usmjerimo prema "najlonkama" za čiju se proizvodnju koristi jedna naftna komponenta. Ljepota je očigledna, mada su i za njezino definiranje potrebni posebni, ponekad i osobni kriteriji.

U sadašnjem času je, međutim, prisutnost nafte kao poticaja kulture zamjetljivo posebno na planu umjetničke kreacije u produktivnom i reproduktivnom smislu. Primijetili ste, nema sumnje, prilikom slušanja direktnog prijenosa iz New Yorka Metropolitan opere subotom, kako američki najavljiivač uobičajeno promotivan način informira već u prvoj rečenici da nam je izvedbu opere i njezin prijenos omogućila naftna tvrtka Texaco iz Hustona. Te su opere savršene izvođačke kreacije ostvarene sudjelovanjem najvećih svjetskih umjetnika i izvrsno auditivno prenošene. Mozartova arobna frula, Wagnerovi Majstori pjevači, Verdijev Rigoletto i niz drugih prave su svečanosti umjetničkog čina. Ako nam takve doživljaje omogućuje nafta, hvala joj. Načesto tvrtka INA je u tom pogledu svojevremeno načelnik i korak dalje kad je od uvaženih kompozitora i književnika izravno naručivala pojedina njihova djela, osiguravajući i dostojnu prezentaciju javnosti. Tako se jednom prigodom najvećih hrvatskih simfonikar Stjepan Lulek vrlo poticajnim riječima obratio kolektivu INE prigodom izvedbe njegove 7. simfonije u koncertnoj dvorani Lisinski. Bila je to atmosfera ispunjena ljepotom, ponosom i nadom da unutar kulturnog luka poduprtog estetsko-etičkim vrednotama ima mjesta i za naftu.

Dear Readers,

Whenever I start writing, which is not that often, the above two words always remind me that I am addressing someone I know well. It seems like having before me someone who shares my opinion and understands me well. It is as we belonged to the same clan (God forbid “mob”) or movement whose members think in a similar way. Of course, the underlying factor in common is oil which we have chosen as our profession.

People think about oil in different ways and starting from different assumptions, evaluating it most frequently from the negative point of view: crime, murders, wars, and environmental accidents. However, we have the possibility, and also a professional duty, to approach the oil contribution evaluation in a more holistic way, by placing its role not only within the development of technology and human material culture, but also within culture as a whole, as a civilizational achievement. If this maybe seems a little far fetched to you, let us establish that – in the very least – oil has helped cultural development.

Would those monumental “Suspension Gardens”, one of the seven wonders of antiquity, ever be built in ancient Babylon if the architects of the period had not used oil bitumen as the hydroizolating means in their structure? Greek historians claim, according to the Assyrian-Babylon legend, that it was the extremely beautiful Assyrian queen Semiramis who had these gardens built. And, although her physical beauty does not have anything to do with oil, we could assume that, in this case, the historians were aware of the spiritual beauty resulting from the harmonious relationship between the creator and his or her work. These gardens must have been so beautiful that they could be viewed as an aesthetic cultural phenomenon.

In the history of ancient Egypt, oil has also played an important role, in the embalming of corpses. According to Herodotus, Egyptians were using bitumen for embalming corpses or would wrap them in textile sheets soaked with oil. Thus preserved mummies have survived until the very present day. Where should we place this procedure: into fashion or museology? British Museum experts would most certainly firmly claim that it was a cultural act of the past. Although beauty was not expressly mentioned here, we may wonder how the museum experts would react. They have criteria for this kind of beauty as well. However, there is no dilemma if we skip several millenia and direct our attention towards nylons – as they are used of course – for the production of which an oil component is used. The beauty is obvious, although it requires special, sometimes personal criteria.

At the present moment, we may perceive the presence of oil as a cultural incentive in the area of artistic creation, in both productive and reproductive sense. You must have noticed without a doubt that, when listening live broadcasts from the New York Metropolitan Opera on Saturday’s, the speaker always says that the broadcast has been made possible by the oil company Texaco from Houston. These operas – perfect artistic creations in their performance – feature the world’s greatest artists and are characterized by excellent acoustic transmission. Mozart’s “Magic Flute”, Wagner’s “Masters and Singers”, Verdi’s “Rigoletto” and many others, are true celebrations of the artistic act. If they are available to us because of oil, then we owe it our gratitude. Our oil company INA went a step further some time ago when it was directly commissioning certain works from our renowned composers and writers, ensuring them worthy public presentation. I remember one time when the greatest Croatian author of symphonies Stjepan [ulek addressed INA’s representatives at the “Vatroslav Lisinski” Music Hall with very encouraging words on the occasion of his 7th symphony premiere. It was an atmosphere of beauty, pride, and hope that there is a place for oil within the cultural arch supported by aesthetic and ethical values.

Josip [irola

Dragi ~itatelji,

kao {to smo to i najavili u prvom ovogodi{njem broju na{eg ~asopisa, u ovom }ete broju mo}i pro~itati i 200. po redu ~lanak objavljen u rubrici Zanimljivosti iz svijeta. Nadamo se da ste u ovim ~lancima na{li i za vas zanimljive i korisne podatke, prosudbe i razmi{ljanja, a mi }emo i ubudu}e, koriste}i se me|unarodnom stru~nom i znanstvenom literaturom, nastojati odabrati {to aktualnije teme.

U ovom broju ~asopisa, pored uobi~ajenih stru~nih i znanstvenih radova, kao i na[ih stalnih rubrika, objavljujemo i popis od preko 150 akronima koji se naj~e}e koriste u me|unarodnom naftnom gospodarstvu, industriji i znanosti.

Naziv akronim prema Rje~niku stranih rije~i B. Klai}a, potje~e od starogr~kih rije~i akro i onoma, a zapravo su kratice po~etnih slova ili slogova nekog vi{edijelnog naziva, npr. Zagreba~ki elektri~ni tramvaj – ZET ili Narodni magazin-Nama.

Akronimi se prema Micro Robertovom rje~niku osnovnih francuskih rije~i (Dictionnaire du Francais primordial) nazivaju sigle (Initiale ou suite d'initiales servant d'abreviation). I neki drugi jezici imaju za pojam akronim vlastiti naziv, me|utim, u svijetu nafte ipak se u tu svrhu najvi{e koristi naziv akronim, pa smo ga tako i mi prihvatili.

Prikupljene akronime slo`ili smo, preglednosti radi, po abecednom redu, bez obzira na izvorno jezi~no podru~je. Razumljivo je da najve}i broj objavljenih akronima potje~e iz engleskog govornog podru~ja, jer se taj jezik daleko najvi{e koristi u naftnom poslovanju. Zastupljeni su, iako u manjoj mjeri, i akronimi na francuskom, {panjolskom, talijanskom, flamanskom i drugim jezicima.

Pored izvornog akronima i njegovog punog naziva na pojedinom jeziku, mi smo pune nazive preveli i na na{ jezik i na taj na~in poku{ali na{im ~itateljima olak{ati njihovo kori{tenje.

Nadamo se da }ete i ovaj pregled akronima ~itati s interesom.

Marijan Kolombo